

VYUŽITÍ VÝNOSOVÉHO POTENCIÁLU CUKROVÉ ŘEPY ZDOKONALENOU TECHNOLOGIÍ PĚSTOVÁNÍ PŘI SNÍŽENÍ NÁKLADŮ NA JEDNOTKU PRODUKCE

Prof. Ing. Josef Šroller, CSc.

Prof. Ing. Vladimír Švachula, DrSc.

Doc. Ing. Josef Pulkrábek, CSc.

Katedra rostlinné výroby AF, Vysoká škola zemědělská Praha

Cílem provozních pokusů je jednak zjištění možností snížení počtu operací při pěstování cukrovky, tím snížení nákladů na hektar nebo jednotku produktu, dále pak stanovení výnosového potenciálu cukrovky při pěstitelských variantách v provozních podmínkách.

Uváděné dílčí výsledky jsou sumarizací předběžných údajů, neboť v době zpracování tohoto sdělení nebyla ještě sklizeň a evidence sklizně a technologických údajů ukončena.

Snížení nákladovosti při pěstování cukrovky je možné:

- a) snížením počtu pracovních operací při udržení výnosu a kvality,
- b) zvýšením výnosu při standardních či nižších nákladech na hektar,
- c) snížením sklizňových ztrát.

Základní a předset'ová příprava půdy:

V současnosti se uplatňují zhruba dva způsoby:

- a) systém tří oreb (podmítka, střední a hluboká orba, na jaře urovnání povrchu, vláčení 1 - 2x (příp. válení),
- b) urovnání pozemku diskovým nářadím, hluboká orba se na jaře připraví kombinátorem.

U prvního způsobu se potvrdila nutnost časového odstupu mezi střední a hlubokou orbou (tab. 1). Podobně se potvrdila nezbytnost dodržení optimálního termínu hluboké orby (tab. 2).

Předběžný výsledek ze "zkráceného" systému při orbě otočným pluhem se zaorávkou hnoje lze označit za dobrý:

- a) tradiční způsob b) zkrácený způsob

výnos budev t.ha⁻¹ 47,60 51,50

digesce % 17,80 17,75

Perspektivní technologií podzimního zpracování půdy bude především (kromě podmítky) pouze jedna hluboká orba při optimální zralosti půdy s minimální hřebenitostí, která umožní připravit půdu na jaře jedním, nejvýše dvěma zásahy.

Vztah mezi počtem zásahů při jarní přípravě půdy je uveden v tab. 3. Je třeba zdůraznit, že vyšší počet kultivačních zásahů se uskutečnil na honech tradičně připravených na podzim, naproti tomu jeden zásah (kombinátor) byl plně postačující na honu zoraném na podzim pouze 1x.

Minimalizace předseťových operací znamená podstatné šetření půdní vláhou, umožňuje včasné zasetí v krátkém období, vyrovnanější vzcházení a prakticky tak prodlužuje délku vegetační doby a tím i výnos (tab. 4).

Tab. 1

Vliv délky odstupu střední orby od hluboké orby na výnos bulev a polarizačního cukru		
Odstup (týdny)	Výnos t.ha ⁻¹	
	bulev	polar. cukru
pod 2	37,4	6,01
3 - 4	41,3	6,49
5 - 6	42,2	6,82
7 - 8	39,8	6,58
nad 9	38,3	6,30

Tab. 2

Vliv termínu hluboké orby na výnos bulev a polarizačního cukru		
Orba v týdnu	Výnos t.ha ⁻¹	
	bulev	polar. cukru
do 40	42,1	6,92
41 - 42	41,7	6,65
43 - 44	40,9	6,43
45 - 46	37,5	5,87
47 a další	36,8	5,51

Tab. 3

Vliv počtu zásahů v jarní přípravě půdy na výnos cukrovky		
Počet zásahů	Výnos t.ha ⁻¹	
	bulev	polar. cukru
1	43,1	6,92
2	40,7	6,57
3	36,5	5,87

Tab. 4

Vliv délky vegetační doby na výnos cukrovky		
Vegetační doba (týdny)	Výnos t.ha ⁻¹	
	bulev	polar. cukru
méně než 25	38,0	5,92
26 - 27	40,4	6,48
28 - 29	42,1	7,02
30 - 31	44,7	7,16

Řešeno v rámci grantu GA ČR 503 / 93 / 0225.